

Delegació Diocesana de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona

L'ANY DE LA MISERICÒRDIA

El Papa Francesc i la misericòrdia

Quan el cardenal Walter Kasper acudí al conclave de 2013, acabava de rebre els exemplars de l'edició en castellà del seu llibre sobre la misericòrdia. El director de l'editorial li comentà que els distribuís entre els cardenals de parla hispana. El prelat alemany així ho va fer i en va lliurar un exemplar a un cardenal argentí que dormia a l'habitació del costat a la residència de Santa Marta. En rebre el llibre, Jorge Mario Bergoglio, arquebisbe de Buenos Aires, li comentà: "*Misericòrdia. El nom del nostre Déu*" (Misericòrdia. El nom del nostre Déu).

Dies més tard, el bisbe de la capital argentina fou escollit com a nou bisbe de Roma, el papa Francesc i, en el seu primer Angelus, va recomanar el llibre del cardenal Kasper tot afirmant que li havia fet molt de bé.

La misericòrdia marca l'estil del papa Francesc, tant en els seus discursos, com en les seves actuacions, com en els documents del seu pontificat (*El goig de l'Evangelí* i *L'alegria de l'amor*). Tant és així que va convocar un any jubilar que s'inicià amb la festivitat de la Immaculada de l'any 2015 i es clausurà el 20 de novembre de 2016, darrer diumenge de l'any litúrgic.

Cal recordar que el Sant Pare va inaugurar prèviament aquest Any Sant a Bangui, a la República Centreafricana, un gest que indicava que la misericòrdia ens porta a estar al costat dels més necessitats.

El jubileu d'aquest any és extraordinari, ja que els ordinaris es celebren cada vint-i-cinc anys. S'ha convocat amb motiu de la commemoració del cinquantè aniversari del Concili Vaticà II. Recordem que en el discurs inaugural, el papa Joan XXIII, canonitzat pel papa Francesc, va proclamar unes paraules profètiques: "En el nostre temps, l'Esposa de Crist prefereix usar la medicina de la misericòrdia i no empunyar les armes de la severitat". Era una crida a la misericòrdia que quedà reflectida en les paraules i en les actituds del Concili.

Per copsar l'abast del concepte misericòrdia cal tenir present una triple dimensió: teològica, penitencial i solidària.

Un concepte teològic

Com molt bé deia el cardenal Bergoglio, Misericòrdia és el nom del nostre Déu. En el context bíblic el nom indica l'essència i la missió d'una persona. Així doncs, quan parlem de la misericòrdia ens estem referint a un concepte teològic clau. Descriu qui és Déu.

Evidentment, Déu és Misteri i el seu coneixement supera les capacitats humanes. Ara bé, aquest Déu s'ha revelat a través del testimoni dels textos bíblics però, sobretot, per mitjà de la persona de Jesús de Natzaret. I aquesta revelació ens mostra un Déu molt diferent a com se l'havien imaginat les altres religions de l'època i, fins i tot, a com l'entenien els mateixos jueus i els deixebles de Jesús.

Es tracta d'una revelació cabdal. Déu ja no és el rei gloriós sinó un pare misericordiós. Jesús no es cansà de repetir aquesta idea. L'explicà en paràboles com la del fill pròdig (Lc 15, 11-32) o l'ovella perduda (Lc 15, 4-7). La portà a la pràctica apropant-se als marginats de l'època: els leprosos, els samaritans, les dones, els nens, els publicans i els pecadors. La convertí en l'eix de la pregària en ensenyar el Parnostre. Així doncs, la misericòrdia és el rostre de Déu manifestat en Jesús.

Per tant, l'Any de la Misericòrdia és una invitació a reflexionar sobre qui és Déu i a superar imatges massa humanes de la divinitat que l'associen al poder. I, alhora, descobrir l'amor humà com una imatge de l'autèntic rostre de Déu.

Un estil de fer pastoral

Una altra dimensió de la misericòrdia és la penitencial, tant en la pràctica pastoral com en la reflexió teològica sobre la salvació. Tots sabem que Déu ens salva amb la nostra cooperació, és a dir, la iniciativa és de Déu, però cal la resposta humana. Es combinen la gràcia amb l'esforç personal.

Des de l'origen del cristianisme, existeix un debat obert entre els que prioritzen l'esforç que l'ésser humà ha de fer per viure una vida segons els criteris de Déu i els que destaquen el protagonisme de la intervenció divina.

En aquest context, alguns podrien considerar que posar l'èmfasi en la misericòrdia pot acabar fomentant una excessiva permissivitat. Aleshores, la misericòrdia es podria entendre com a sinònim de tolerància o de condescendència, amb la qual cosa es podria caure en un cert relativisme moral. Aquest no és el plantejament de Jesús.

A l'Evangelí, els que invocaven el mèrit del compliment de les normes criticaven Jesús per relacionar-se amb publicans i pecadors. Potser oblidaven que ells mateixos també eren pecadors, tal com va passar en l'episodi amb l'adúltera a qui volien lapidar (Jo 8, 1-11). És també el missatge de la paràbola del fariseu i del publicà (Lc 23, 39-43). Jesús es presenta com un metge que ve a curar la malaltia del pecat (Lc 5, 31-32) i molts no accepten el fet d'estar malalts, amb la qual cosa difícilment es podran guarir.

Per descomptat el malalt ha de seguir les indicacions del metge, però cal acceptar que les malalties no es curen només amb força de voluntat. La idea de la misericòrdia ens revela com Déu no rebutja les mancances, precarietats, vulnerabilitats humanes, sinó que en té cura.

Les obres de misericòrdia

Per això, l'Any de la Misericòrdia és una crida a atendre les necessitats dels altres. No es tracta de fomentar la llàstima des d'una pretesa superioritat econòmica, cultural o moral. Més aviat al contrari. Es tracta d'adonar-nos que la condició humana és fràgil, i aquesta pobresa intrínseca es manifesta de maneres diferents. Per tant, actuar segons la misericòrdia és un acte de solidaritat, de saber que tots, en un moment o altre de la vida, som febles i necessitem l'ajuda dels altres.

La tradició ens recorda quines accions van encaminades per aquesta via. Són les obres de misericòrdia: donar menjar al famolenc, donar beure a l'assedegat, vestir el nu, visitar els malalts i presos, acollir els peregrins, rescatar els captius i enterrar els morts. També contempla les obres de misericòrdia espirituals: ensenyar a l'ignorant, donar bon consell al qui l'ha de menester, corregir el qui va errat, consolar el trist, perdonar les injúries per amor a Déu, sofrir amb paciència les flaqueses i molèsties del pròxim, pregar a Déu per als vius i per als morts.

En tot cas, l'Evangelí és prou explícit "No tothom qui em diu: "Senyor, Senyor", entrarà al Regne del cel, sinó el qui fa la voluntat del meu Pare del cel" (Mt 7, 21). I també: "Tot allò que feu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho feu a mi" (Mt 25, 40).

Acaba l'Any de la Misericòrdia i és un bon moment per plantejar-nos què ens ha quedat d'aquest jubileu i com hauríem de continuar vivint l'experiència de la misericòrdia.

Textos bíblics

– **Mt 9, 12-13**: "El metge, no el necessiten els qui estan bons, sinó els qui estan malalts. Aneu a aprendre què vol dir allò de: 'El que jo vull és amor, i no sacrificis.' No he vingut a cridar els justos, sinó els pecadors."

– **Lc 15, 7** : "Jo us dic que, igualment, hi haurà més alegria en el cel per un sol pecador que es converteix que no pas per noranta-nou justos que no necessiten convertir-se".

Preguntes:

- 1.- Com hem celebrat l'any jubilar de la misericòrdia?
- 2.- Quina imatge tenim de Déu?
- 3.- Som conscients que la salvació és un do de Déu?
- 4.- Quines obres de misericòrdia podem fer?

Bibliografia

Rino Fisichella, *Los signos del jubileo*, Ed. Sal Terrae, Santander 2015.

Walter Kasper, *La Misericordia*, Ed. Sal Terrae, Santander 2012.

Papa Francesc, *Misericordiae Vultus. El rostro de la misericòrdia*, Ed. Claret, Barcelona 2015.

Barcelona, novembre de 2016.